[2024] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 617: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 984

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਰੋਹਿਤ ਨੰਦਨ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2024 ਦਾ 14394

13 ਦਸੰਬਰ 2024

[ਪਾਮਿਦੀਘੰਟਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ* ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਿਆ, ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਤੰਤੀ' ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ, 'ਤੰਤੀ' ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਓਬੀਸੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪਾਨ / ਸਵਾਸੀ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਰਲੇਖ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟੀਕਲ 341 – ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ – ਜਾਤੀ "ਤੰਤੀ" ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ - ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਹੱਕ – 'ਤੰਤੀ' ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਧੀਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ 'ਤੰਤੀ' ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਓਬੀਸੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 'ਪੈਨ/ਸਵਾਸੀ' ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ - ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ - ਸਹੀ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ *ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ* ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤਿ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ 'ਤੰਤੀ' ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਮਾੜੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ - ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ - ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ-

---

* ਲੇਖਕ

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੀਆਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਰਾਬਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ - ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ 2023 ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ। ਅਪੀਲ - ਪਿਛਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਕੁਇਟੀ ਨਹੀਂ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪਾਰਸ 8, 9, 12, 13, 15, 16]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਬਿਹਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ [2024] 7 ਐਸਸੀਆਰ 796: **2024 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 528**; *ਕੇ ਨਿਰਮਲਾ ਬਨਾਮ ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ [2024] 8 ਐਸਸੀਆਰ 868*: **2024 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 634 – ਵਿਲੱਖਣ।**

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਿਲਿੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ [2000] ਪੂਰਕ 5 ਐਸਸੀਆਰ 65: **(2001) 1 ਐਸਸੀਸੀ 4 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.**

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਬਿਹਾਰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ) ਐਕਟ, 1991।

ਕੀਵਰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਧਾਰਾ 341; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ; ਤੰਤੀ ਜਾਤੀ; ਪੈਨ/ਸਵਾਸੀ ਜਾਤੀ; ਇਕੁਇਟੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਲਾਭ; 'ਤੰਤੀ' ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ; ਜਾਤੀ "ਤੰਤੀ" ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 'ਪਾਨ/ਸਵਾਸੀ' ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ; ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ; ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਕੇਸ; ਬਰਾਬਰ ਵਿਚਾਰ; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧਤਾ; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 14394

2022 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 12096 ਵਿੱਚ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 19-01-2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰੋਹਿਤ ਨੰਦਨ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਕੇ.ਐਮ ਨਟਰਾਜ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਰ. ਬਾਲਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਮਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਕਾਂਕਸ਼ਾ ਕੌਲ, ਸਾਰਥਕ ਕਰੋਲ, ਰੋਹਿਤ ਖਰੇ, ਪੀਯੂਸ਼ ਬੇਰੀਵਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਅਨਿਲੇਂਦਰ ਪਾਂਡੇ, ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਰੰਜਨ, ਪ੍ਰਿਆ ਕਸ਼ਯਪ, ਨਦੀਮ ਹੁਸੈਨ, ਮੈਸਰਜ਼ ਰੰਜਨ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ/ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਪਾਮਿਦੀਘੰਤਮ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।
2. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਪਟਨਾ1 ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸ ਦੀ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। *ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਵਿਚਾਰ ਮੰਚ ਬਿਹਾਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ*, [2] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਓਬੀਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਤੰਤੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 02.07.2015 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
3. ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਾਲ 1997 ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ 'ਤੰਤੀ' ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ (ਓਬੀਸੀ) ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਾਕ ਸਹਾਇਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
4. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 02.07.2015 ਦੇ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ 'ਤੰਤੀ' ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਓਬੀਸੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਕਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੈਨ/ਸਵਾਸੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ (ਐਸਸੀ) ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

---

1 2022 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 12096 ਮਿਤੀ 19.01.2023 ਵਿੱਚ

2 [2024] 7 ਐਸਸੀਆਰ 796 : 2024 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 528

5. ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 29.09.2015 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਪਟਨਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਪੈਨ/ਸਵਾਸੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 23.06.2016 ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪੋਸਟ ਮਾਸਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਨਵੇਂ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਗਜ਼ਟ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਓਬੀਸੀ ਤੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ 07.10.2016 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (ਐਲਡੀਸੀਈ) ਰਾਹੀਂ ਡਾਕ ਸੇਵਾ ਸਮੂਹ 'ਬੀ' ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 18.12.2016 ਨੂੰ ਹੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 16.04.2018 ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ 06.09.2018 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਗਲੇਰੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪੋਸਟਮਾਸਟਰ ਜਨਰਲ, ਪੂਰਬੀ ਖੇਤਰ, ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੇ 17.08.2018 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

6. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਡਾਕ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 14.02.2019 ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। 14.02.2019 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਓਏ/050/00289/2019 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ 01.04.2022 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

7. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 19.01.2023 ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ

> *9. ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਕਰਕੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕੂਲਰ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।*

10. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਐਸਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਐਸਸੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ।

11. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੈਟ ਦੇ 01.04.2022 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ 14.02.2019 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

8. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 25.08.2023 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 15.07.2024 ਨੂੰ *ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ) ਐਕਟ, 1991 ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਬਿਹਾਰ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਐਕਟ, 1991 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਈਬੀਸੀ ('ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ') ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ 'ਤੰਤੀ' ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਮਾੜੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

36. ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ 01.07.2015 ਦਾ ਮਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਗਲਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341 ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ/ ਅਧਿਕਾਰ/ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ 01.07.2015 ਦਾ ਮਤਾ ਸਿਰਫ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਸੀ, ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ-20 ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਜਾਂ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ/ਜਾਇਜ਼ਤਾ/ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਜ ਨੇ 01.07.2015 ਨੂੰ ਸਰਕੂਲਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

ਰਾਜ ਪੱਛੜਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਨੂੰ 'ਪਾਨ, ਸਵਾਸੀ, ਪੰਰ' ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੰਗੇ, ਮਾੜੇ ਜਾਂ ਉਦਾਸੀਨ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਦਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਰਾਜ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤ, ਨਸਲ ਜਾਂ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਜਾਤੀਆਂ, ਨਸਲਾਂ ਜਾਂ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਜਾਂ ਢੰਗ ਨਾਲ।

37. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਤਿ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਰਾਜ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ, ਇੱਥੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਵੀ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਸਿਰਫ ਅਤਿ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਅਤਿ ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ, ਤਾਂ ਵੀ ਰਾਜ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਧਾਰਾ 341, ਉਪ-ਧਾਰਾ 1 ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

38. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ।

9. ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਈਬੀਸੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤੰਤੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਓਬੀਸੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, *ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ *ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ* (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਤੰਤੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

10. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, *ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ* (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

> 39. ਹੁਣ ਸਵਾਲ 'ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ' ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਦਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਰਾਰਤ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 341 ਅਧੀਨ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਖੋਹ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਖੋਜਾਂ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮੈਂਬਰ ਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਧਾ ਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜੋ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕੋਟੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੂਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਲਈ ਰਾਜ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।
>
> *[...]*

42. ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕੋਟੇ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਜੋ 01.07.2015 ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ "ਤੰਤੀ-ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਤੰਤੀ ਤੰਤਵਾ" ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਉਪਾਅ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਤਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੂਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

11. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੇ*. ਨਿਰਮਲਾ ਬਨਾਮ ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ*[3] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ *ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਮਿਲਿੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ*[4] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

"35. ਉੱਪਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 29 ਮਾਰਚ, 2003 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ 17 ਅਗਸਤ, 2005 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 29 ਮਾਰਚ, 2003 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 11 ਮਾਰਚ, 2002 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਕੋਟੇਗਾਰਾ, ਕੋਟੇਕਸ਼ਾਥਰੀਆ, ਕੋਟੇਆਵਾ, ਕੋਟੇਯਾਰ, ਰਾਮਕਸ਼ਥਰੀਆ, ਸ਼ੇਰੂਗਾਰਾ ਅਤੇ ਸਰਵਗੇਗਾਰਾ ਵਰਗੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹਨ, ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਨਰਿਜ਼ਰਵਡ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ 17 ਅਗਸਤ, 2005 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਸੰਚਾਰ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਬੈਂਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਛਤਰੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਾਇਆ।

---

3 2024 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 634: [2024] 8 ਐਸਸੀਆਰ 868

4 [2000] ਪੂਰਕ 5 ਐਸਸੀਆਰ. 65: (2001) 1 ਐਸਸੀਸੀ 4

12. ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ.

13. *ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ* (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ *ਕੇ ਨਿਰਮਲਾ* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਰਾਬਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਗੇ।

14. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਓਬੀਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। 02.07.2015 ਨੂੰ ਹੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਤੀ ਤੰਤੀ ਨੂੰ ਓਬੀਸੀ ਤੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਤਬਦੀਲੀ 17.08.2018 ਨੂੰ ਹੀ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, 07.10.2016 ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਵਿਭਾਗੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

15. ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਸਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ 01.04.2022 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 19.01.2023 ਨੂੰ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 14.12.2023 ਨੂੰ ਹੀ ਉਕਤ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਉਹ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ। ਇਸ ਲਈ, *ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜਾਂ ਕੇ ਨਿਰਮਲਾ* (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਕੁਇਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਕੁਇਟੀਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ।

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

16. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, 2022 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਜੇਸੀ ਨੰਬਰ 12096 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 19.01.2023 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੂਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮਿਤੀ 01.04.2022 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸਿਰਲੇਖ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016